

GEDEPUTEERDE STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN

Groningen, 26 januari 2022

Dossiernr. : K31916

Documentnr. : 2022-009466

Verzonden : 27 januari 2022

Het college van Gedeputeerde Staten heeft op 3 november 2021 een aanvraag ontvangen voor een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming, hoofdstuk 3, Soorten.

De aanvraag is ingediend door aanvrager ECOquickscan, 't Grieth 10, 6924 BJ te Loo (Gld), in opdracht van initiatiefnemer (ontheffinghouder) Stichting Woonzorg Nederland, Professor E.M. Meijerslaan 3, 1183 AV te Amstelveen.

De aanvraag heeft betrekking op het project Zonneflat te Hoogezand.

BESLUIT:

Het college van Gedeputeerde Staten besluit:

- I. op grond van artikel 3.8, lid 1 en 5, van de Wet natuurbescherming (Wnb) ten aanzien van Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) de gevraagde ontheffing te verlenen van het verbod op:
 - opzettelijk verstoren (artikel 3.5, lid 2, Wnb);
 - beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (artikel 3.5, lid 4, Wnb);
- II. dat de ontheffing verleend wordt voor de locatie Zonneflat Hoogezand aan de Donker Curtiusstraat 1, 9602 PL te Hoogezand, zoals weergegeven in figuur 1 in de bijlage Overwegingen bij Besluit;
- III. dat de ontheffing geldt voor de periode vanaf de verzenddatum van dit besluit tot en met 01 maart 2024;

- IV. dat de volgende bijlagen deel uitmaken van dit besluit. Bij strijdigheid tussen de voorschriften en de bijlagen bij dit besluit prevaleren deze als volgt:
1. voorschriften;
 2. overwegingen bij besluit;
 3. de aanvraag van 3 november 2021 en de aanvullingen per mail d.d. 21 januari 2022, inclusief activiteitenplan *Hardeman, C., Aanvraag ontheffing Wet natuurbescherming Zonneflat te Hoogezand. ECOquickscan, ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap, Loo, 2021.*

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

Namens dezen:

Teamleider VTH

M.D.N. Deenik MSc

Domein Uitvoering

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.

Toelichting

Wij verwijzen u naar de bijlage 'Overwegingen bij Besluit' voor een nadere motivering.

Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking vanaf de verzenddatum.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met dit besluit bestaat de mogelijkheid om binnen zes weken na verzenddatum van dit besluit een bezwaarschrift in te dienen. Meer informatie daarover vindt u op de website van de provincie Groningen (www.provinciegroningen.nl/bezwaarmaken).

Het indienen van een bezwaarschrift schort de werking van dit besluit niet op. U kunt daarvoor een verzoek om voorlopige voorziening indienen bij de rechtbank. Een voorlopige voorziening is een zelfstandige procedure. Meer informatie over het vragen van een voorlopige voorziening vindt u op www.rechtspraak.nl.

Meer informatie

Wij vertrouwen er op dat voldoende duidelijk is welke voorwaarden aan dit besluit verbonden zijn. Heeft u nog vragen, dan kunt u contact opnemen met het secretariaat Team Vergunningen via het telefoonnummer 050 - 316 4911. U wordt dan doorverbonden met een medewerker die uw vragen zal beantwoorden. Wij verzoeken u het dossiernummer te vermelden.

Voorschriften

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. Dit besluit is enkel van toepassing op Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis en de beschreven verboden handelingen.
2. Dit besluit geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in dit besluit zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met de provincie Groningen indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan genoemd in voorschrift 1 worden aangetroffen en/of andere handelingen dan genoemd in voorschrift 2 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (digitaal) afschrift van dit besluit en de bijbehorende documenten op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
6. De hier beschreven voorschriften dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit ecologisch werkprotocol dient op de locatie (digitaal) aanwezig te zijn en dient onder betrokken werknemers, met name ook de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, bekend te zijn. Werkzaamheden dienen conform dit protocol te worden uitgevoerd. Het ecologisch werkprotocol dient bewaard te worden tot het einde van de ontheffingsperiode.
7. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (digitaal) (ecologisch) logboek bijgehouden te worden. Uit dit logboek moet aantoonbaar blijken wanneer en op welke wijze de hier beschreven voorschriften zijn uitgevoerd. Dit logboek moet op verzoek worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. Het logboek dient bewaard te worden tot einde van de ontheffingsperiode.
8. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, bijgevoegd meldingsformulier (bijlage 2) in te vullen en ons toe te sturen, uiterlijk een week voorafgaand aan de werkzaamheden.

Specifieke voorschriften

9. Alle maatregelen dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van gebouwbewonende soorten.
10. Bij de planning van de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met de seizoenactiviteiten van de soorten waarvoor ontheffing is verleend, om verstoring in de meest kwetsbare perioden (winterrust) te voorkomen. De genoemde periode kan zowel eerder als later beginnen en/of eindigen, afhankelijk van de (lokale) meteorologische omstandigheden voorafgaand aan en tijdens de werkzaamheden. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van de betreffende soort.
11. Sinds 11 mei 2021 dienen 20 tijdelijke platte kasten van het type VMT1 ([merk](#) Unitura) en 4 kraamkasten van het type VWMT3 ([merk](#) Unitura) opgehangen te zijn aan de trappenhuisen en opbouwen van de Zonneflat. De kasten dienen zo dicht als mogelijk, maar binnen 200 meter van het plangebied geplaatst te zijn. Bij het ophangen van de kasten dient rekening gehouden te zijn

¹ Provincie Groningen verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau, een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de natuurwetgeving, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereiniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied); en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

met de eisen omtrent het ophangen die vermeld staan in het kennisdocument Gewone dwergvleermuis en die van Ruige dwergvleermuis

12. Na afronding van de werkzaamheden mogen de kasten weer weg gehaald worden, maar deze dienen minstens een jaar na de afronding van de werkzaamheden te blijven hangen. Bij het weghalen van de kasten dienen deze eerst geïnspecteerd te worden op aanwezigheid van vleermuizen. Indien deze niet aanwezig zijn, mogen de kasten pas weggehaald te worden.
13. Voorafgaand aan de start van de werkzaamheden die effecten hebben op de aangetroffen verblijfplaatsen van beschermde soorten starten, dient het betreffende gebouw eerst ongeschikt gemaakt te worden. Dit dient te gebeuren conform het opgestelde ecologisch werkprotocol. Het gebouw dient buiten de kwetsbare periodes van Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis ongeschikt gemaakt te worden (dus in april voor de start van het kraamseizoen). Voor het ongeschikt mogen meerdere technieken worden gebruikt; er kan bijvoorbeeld gewerkt worden met 'exclusion flaps', verlichting of verwijderen / dichtzetten van delen van het gebouw met verwijderbare materialen (of een combinatie van technieken).
14. Nadat het plangebied ongeschikt is gemaakt, dient een ecologische controle uitgevoerd te worden. De wijze van ongeschikt maken dient eerst visueel (vanaf maaiveld) gecontroleerd te worden. Vervolgens dient door de ecologisch deskundige met een batdetector éénmaal onderzocht te worden of er nog vleermuizen in het gebouw aanwezig zijn (uitvliegers). Dit onderzoek dient, indien de situatie niet met één persoon is te overzien, met meerdere personen uitgevoerd te worden. Als er geen verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetroffen, dient het werkgebied voorafgaand aan de werkzaamheden ecologisch vrijgegeven te worden door de ecologisch deskundige. Vervolgens dienen binnen twee dagen de verduurzamingswerkzaamheden te worden uitgevoerd.
15. Tijdens de werkzaamheden dienen nieuwe voorzieningen voor vleermuizen geplaatst te worden, direct onder de nok van het dak of tenminste op 3 meter hoogte. Er dienen in totaal 16 platte vleermuiskasten ingebouwd te worden. Het uiteindelijk in te bouwen type kast is op dit moment nog niet bekend en mag in een later stadium nader bepaald. Wel dient de keuze afgestemd te worden met bevoegd gezag, waarna dit in het logboek opgenomen dient te worden.
16. Tevens dienen vier meerlaagse kasten ingebouwd te worden, die ruimte biedt voor vleermuizen als kraamverblijfplaats.
17. De inbouwkasten dienen zo veel als mogelijk verdeeld te worden over alle 4 de windrichtingen.

Overige voorschriften

18. De werkzaamheden dienen alleen overdag, tussen zonsopgang en zonsondergang uitgevoerd te worden. Er dient geen kunstlicht gebruikt te worden. Indien dit wel noodzakelijk is, dient te worden voorkomen dat licht naar de omgeving uitstraalt. Een deskundige ecooloog op het gebied van vleermuizen dient hierin te adviseren en dit dient in het onder voorschrift 7 genoemde logboek opgenomen te worden.
19. De ontheffinghouder dient voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die leiden tot negatieve effecten op plant- of diersoorten dienen achterwege gelaten te worden of zo uitgevoerd te worden waardoor de effecten beperkt of ongedaan gemaakt worden.
20. In navolging van het voorgaande voorschrift dient de ontheffinghouder rekening te houden met het broedseizoen van vogels. De werkzaamheden dienen zoveel mogelijk uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen. Mocht dit niet mogelijk zijn, dient een deskundige voorafgaand aan de werkzaamheden het plangebied en/of alle te kappen bomen te controleren op in gebruik zijnde nesten. Als er in gebruik zijnde nesten worden aangetroffen dienen de werkzaamheden te worden uitgesteld tot na het broedseizoen. Het plangebied moet hiervoor worden vrijgegeven door de deskundige.
21. De ontheffing kan worden gewijzigd of ingetrokken op grond van artikel 5.4 van de Wnb.
22. Indien een verlenging van deze ontheffing wenselijk is, dient, zeker vier maanden voor het verstrijken van deze termijn, schriftelijk een verzoek om verlenging ingediend te worden. Dit kan per mail aan het Loket of via het online-aanvraagformulier.
23. Aanspreekpunt in het kader van dit besluit en de daaruit voortvloeiende voorschriften is het Loket, loketVTH@provinciegroningen.nl.

Overwegingen bij Besluit

1 Nadere toelichting brongegevens

Onderwerp: Verzoek om ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb), hoofdstuk 3, Soorten.

Activiteitenplan: *Hardeman, C., Aanvraag ontheffing Wet natuurbescherming Zonneflat te Hoogezand. ECOquickscan, ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap, Loo, 2021.*

Activiteit: Gemeente Midden-Groningen is voornemens het woonzorgcomplex de Zonneflat te verduurzamen.

Reden voor deze aanvraag: In verband met de voorgenomen ontwikkeling is een ecologisch onderzoek uitgevoerd. Hieruit is naar voren gekomen dat er in het gebouw verblijfplaatsen aanwezig zijn van vleermuizen. Deze verblijfplaatsen zijn beschermd in de Wet natuurbescherming (Wnb) en hiervoor is ontheffing nodig.

Uit spouwankeronderzoek was gebleken dat er door vochtproblemen in de spouw valgevaar van geveldelen was ontstaan, een calamiteit die meteen verholpen moest worden om de veiligheid van bewoners en voorbijgangers te garanderen. Dit betekende dat constructieve herstelwerkzaamheden moesten worden uitgevoerd. Tijdens het uitvoeren van deze werkzaamheden kon niet worden voorkomen dat, ondanks de gekozen werkwijze, er tijdelijk verstoring kon optreden. Daarvoor werd op 20 april 2021 (met spoed) ontheffing verleend (met kenmerk K25982, documentnummer 2021-039047).

Deze voorliggende ontheffing betreft dus, aanvullend daarop, de verdere renovatie van Woonzorgcomplex De Zonneflat te Hoogezand.

Plangebied: Woonzorgcomplex De Zonneflat is gelegen in het dorp Hoogezand in de provincie Groningen, zoals weergegeven in figuur 1. Het complex ligt centraal in het dorp omringd door bebouwing. Op een afstand van 740 meter naar het westen ligt het Gorechtpark en 750 meter naar het oosten liggen sportvelden. De snelweg A7 loopt op een afstand van 1,6 kilometer ten noorden van het complex. Het dichtstbijzijnde agrarisch gebied begint op 680 meter naar het noordwesten.

Het complex heeft vrij weinig eigen terrein en het grootste gedeelte hiervan is bestraat en ingericht als stoep of parkeerplaats. Op enkele plekken langs de gevel van de flat zijn smalle stroken ingericht als gazon of perkje. In de perken staat hier en daar begroeiing tegen de gevel aan, maar nergens hoger dan twee meter. Het openbare straatbeeld is groener ingericht, met gazon en grote bomen. Ook omliggende tuinen zijn vrij groen ingericht, beplant met heggen, struiken en bomen. Er is geen water in de nabijheid aanwezig. Omliggende bebouwing bestaat deels uit flats van vergelijkbare hoogte als De Zonneflat en deels uit eengezinswoningen van twee of drie woonlagen hoog. De flats zijn gebouwd in 1968, de woningen

achter het complex in 1936-1937 en de woningen aan de voorzijde van het complex in 1966-1968.

Woonzorgcomplex De Zonneflat bestaat uit twee gebouwen (A en B, zie figuur 1). Gebouw A is gebouwd in 1969 en bestaat uit vier woonlagen (onderste laag bestaat uit garageboxen). In dit gebouw zijn smalle open stootvoegen aanwezig boven de ingang en op de oostelijke kopse kant van de flat. Gebouw B is ook gebouwd in 1969 en bestaat uit 10 woonlagen. Hier zijn bredere open stootvoegen aangetroffen op de noordoostelijke hoek van het gebouw, dit betreft het interne trappenhuis en de liftopbouw. Beide gebouwen hebben een plat dak en naast de genoemde open stootvoegen zijn er verder geen kieren aangetroffen in het pand.

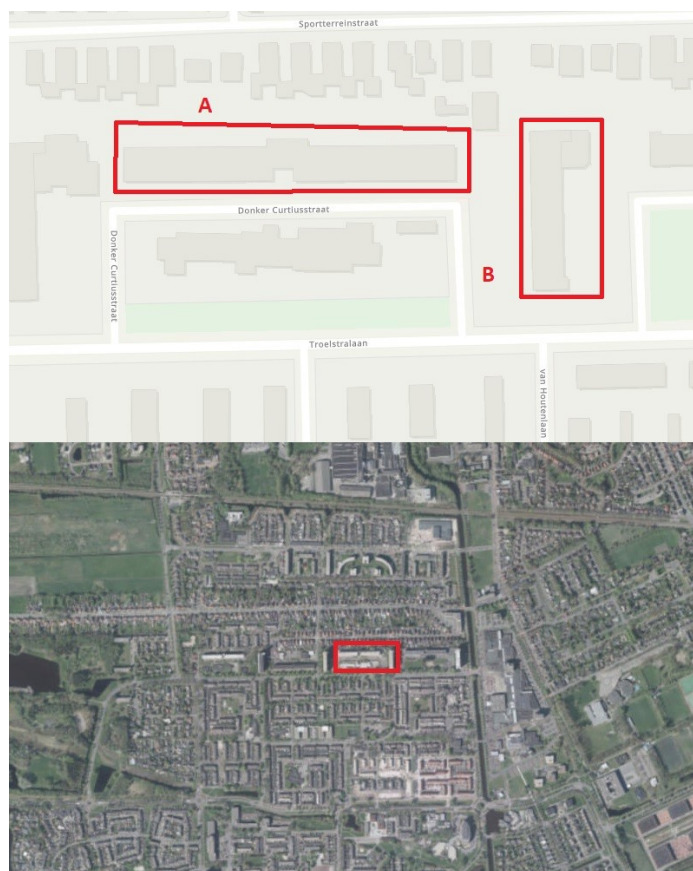
Coördinaten: 53°09'22.0"N; 6°44'58.7"E.

Werkzaamheden: Binnen het plangebied is de verduurzaming van wooncomplex De Zonneflat beoogd. Het project betreft de volgende werkzaamheden:

- glas vervangen;
- spouw kopgevels isoleren;
- mechanische ventilatie aanbrengen;
- zonnepanelen plaatsen;
- overige niet ecologisch relevante werkzaamheden.

Planning:

- Start ecologisch relevante werkzaamheden: april 2022;
- Verwachte eind van de werkzaamheden: april 2023, maar met mogelijke uitloop tot april 2024.

Figuur 1. Een overzicht van de twee gebouwen die samen De Zonneflat vormen (geheel boven) en de ligging ten opzichte van de omgeving. (Bron kaart: ArcGIS Online)

Ontheffing is aangevraagd voor verwachte overtreding van de volgende verbodsbepalingen:

Verbodsbepalingen van artikel 3.1:	Soortnamen:
opzettelijk verstoren (artikel 3.5, lid 2, Wnb);	Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis
beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (artikel 3.5, lid 4, Wnb);	

De activiteit heeft geen betrekking op het vellen van houtopstanden (hoofdstuk 4, Wnb). Significante effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van NNN-gebieden zijn eveneens niet aan de orde. Er zijn voor deze onderdelen geen vervolgstappen noodzakelijk.

Dit besluit ziet ook niet toe op hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming. Uit toetsing (AERIUS-berekening) moet blijken of dit aan de orde is en indien noodzakelijk hiervoor vervolgstappen genomen dienen te worden.

2 Procedure

2.1 Procedure en beslistermijn

De beslissing op de aanvraag is voorbereid volgens de procedure als beschreven in hoofdstuk 5 van de Wnb. Binnen 13 weken na ontvangst van de aanvraag is op de aanvraag beslist.

2.2 Volledigheid

De aanvraag bevatte onvoldoende gegevens voor een goede beoordeling van de gevolgen van het project. Op 21 januari 2022 is de aanvrager in de gelegenheid gesteld om de aanvraag aan te vullen. De gevraagde gegevens zijn op 21 januari 2022 ontvangen. Na ontvangst van deze gegevens was de aanvraag volledig.

2.3 Bevoegd gezag

Gelet op de projectbeschrijving en op het bepaalde in hoofdstuk 3 van de Wnb, zijn wij bevoegd om de ontheffing te verlenen of te weigeren.

2.4 Publicatie besluit

Van dit besluit wordt mededeling gedaan door publicatie op www.officiëlebekendmakingen.nl.

3 Soortbescherming

3.1 Beoordeling

Een ontheffing als bedoeld in artikel 3.8, lid 1 en 5, Wnb kan uitsluitend worden verleend indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan;
- er is een geldig wettelijk belang;
- er bestaat geen andere bevredigende oplossing.

De volgende beoordeling gaat in op deze drie voorwaarden.

3.1.1 Ecologische afweging

Onderzoeksmethode

Aanwezigheid van Gewone en Ruige dwergvleermuis is tijdens het onderzoek op basis van landelijke protocollen en onder begeleiding van ecologisch deskundigen voldoende nauwkeurig vastgesteld zoals beschreven in hoofdstuk 2 van het activiteitenplan en hoofdstuk 3 van bijlage 5 bij het

activiteitenplan. Voor renovatie, verduurzaming en groot onderhoud van bezit van Woonzorg Nederland is een ecologisch werkprotocol opgesteld (Riemer, 2017) waarin is beschreven hoe ecologie wordt ingebed in deze projecten, zowel van beschermde soorten als van algemene voorkomende soorten (zorgplicht). Op basis van deze standaard werkmethode is in 2021 een omgevingscheck opgesteld (bijlage 4 bij het activiteitenplan) en een nader onderzoek (bijlage 5 bij het activiteitenplan) uitgevoerd.

Het onderzoek is uitgevoerd conform het op dat moment meest recente protocol voor het inventariseren van vleermuizen (afgekort "Vleermuisprotocol") dat is opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging VZZ, in overleg met de Dienst Landelijk Gebied en de Gegevensautoriteit Natuur. De onderzoeksinspanning voor het onderzoek was gebaseerd op het Vleermuisprotocol 2017. Voorafgaand aan de publicatie van het Vleermuisprotocol 2021 was echter al veel bekend over de beoogde wijzigingen. Dit onderzoek voldoet daarom ook aan het Vleermuisprotocol 2021.

Resultaten

Uit onderzoek is naar voren gekomen dat Gewone en Ruige dwergvleermuis binnen het plangebied aanwezig zijn. Tijdens het nader onderzoek zijn in het plangebied de volgende verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld:

Gebouw A

- 1 zomer- en paarverblijfplaats van Gewone dwergvleermuis.

Gebouw B

- 1 zomer- en paarverblijfplaats van Gewone dwergvleermuis;
- 1 paarverblijfplaats van Gewone dwergvleermuis;
- 1 zomer- en paarverblijfplaats van Ruige dwergvleermuis.

Er zijn geen (grote) winterverblijfplaatsen vastgesteld. De paarverblijfplaatsen zijn mogelijk wel geschikt voor overwintering van één of enkele vleermuizen. Aangezien de paarverblijfplaatsen bij strenge vorst ook geschikt zijn, betreffen dit ook volwaardige winterverblijfplaatsen. Er zijn geen andere functies of verblijfplaatsen van vleermuizen in het gebouw waargenomen. Op basis van bouwkenmerken wordt verwacht dat de vleermuizen gebruik maakt van open stootvoegen die toegang geven tot in de spouw.

Negatieve effecten zonder aanvullende maatregelen

Door de werkzaamheden worden essentiële functies binnen het plangebied voor Gewone en Ruige dwergvleermuis verstoord en weggenomen:

- 2 zomer-, paar- en winterverblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuis;
- 1 paar- en winterverblijfplaats van Gewone dwergvleermuis;
- 1 zomer- en paar- en winterverblijfplaats van Ruige dwergvleermuis.

De werkzaamheden hebben effect op de aangetroffen verblijfplaatsen binnen het plangebied. Daarnaast heeft de ingreep negatieve effecten op individuen van deze soorten. De in de aanvraag genoemde verbodsbepalingen (verstoren en wegnemen van verblijfplaatsen) worden als gevolg van werkzaamheden overtreden.

Maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of te minimaliseren

Met de voorgestelde werkwijze, planning, inrichting en maatregelen, zoals beschreven in hoofdstuk 2 en bijlage 6 van het activiteitenplan, worden de effecten zo veel mogelijk beperkt. Deze en andere maatregelen zijn nader uitgewerkt in de Voorschriften. Globaal komt dit neer op het volgende:

- werken buiten de kwetsbare periode;
- aanbieden van alternatieve voorzieningen;
- verblijfplaatsen voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt maken;
- opstellen van een ecologisch werkprotocol;
- begeleiding van de werkzaamheden door ecologisch deskundige.

Voordat gestart wordt met verduurzamingswerkzaamheden zijn tijdelijke kasten beschikbaar gesteld. Deze tijdelijke kasten bieden de in het plangebied aangetroffen beschermde soorten een alternatief tijdens de verduurzamingswerkzaamheden. Op 11 mei 2021 zijn 20 platte kasten van het type VMT1 merk Unitura en 4 kraamkasten van het type VWMT3 merk Unitura door SW Vastgoedverbetering, de aannemer van dit project, opgehangen aan de trappenhuisen en opbouwen van de Zonneflat. Deze gevels blijven ongemoeid en vallen buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. De kasten zijn zo dicht als mogelijk, maar binnen 200 meter van het plangebied geplaatst. De werkzaamheden starten aan het begin van het actieve seizoen van vleermuizen (april 2022). Conform het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis en Kennisdocument Ruige dwergvleermuis geldt een gewenningsperiode van 6 maanden voorafgaand aan het paarseizoen in 2022. Voor een zomerverblijfplaats geldt 3 maanden in de actieve periode (april tot en met oktober). Er wordt voldaan aan de gewenningsperiode.

Voorafgaand aan de werkzaamheden die effecten hebben op de aangetroffen verblijfplaatsen van beschermde soorten starten, wordt het betreffende gebouw eerst ongeschikt gemaakt. Dit zal gebeuren conform het opgestelde ecologisch werkprotocol. Het gebouw wordt buiten de kwetsbare periodes van de Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis (in april voor de start van het kraamseizoen) ongeschikt gemaakt. Voor het ongeschikt maken kunnen meerdere technieken worden gebruikt; er kan bijvoorbeeld gewerkt worden met 'exclusion flaps', verlichting of verwijderen / dichtzetten van delen van het gebouw met verwijderbare materialen (of een combinatie van technieken).

Nadat het plangebied ongeschikt is gemaakt, wordt een ecologische controle uitgevoerd. De controle is tweeledig. De wijze van ongeschikt maken wordt eerst visueel (vanaf maaiveld) gecontroleerd. Vervolgens wordt door een erkend ecooloog met een batdetector éénmaal onderzocht of er nog vleermuizen in het gebouw aanwezig zijn (uitvliegers). Dit onderzoek wordt, indien de situatie niet met één persoon is te overzien, met meerdere personen uitgevoerd. Als er geen verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetroffen, wordt het werkgebied voorafgaand aan de werkzaamheden ecologisch vrijgegeven door een ecooloog. Vervolgens kunnen de verduurzamingswerkzaamheden worden uitgevoerd.

Tijdens de werkzaamheden worden nieuwe voorzieningen voor vleermuizen geplaatst met een factor 4. Er worden in totaal 16 platte vleermuiskasten ingebouwd. Het uiteindelijk in te bouwen type kast is op dit moment nog niet bekend en wordt in een later stadium nader bepaald. De inbouwkasten worden zo veel als mogelijk verdeeld over alle 4 de windrichtingen. Met de afgelopen tropische zomers kan de temperatuur in kleine kasten vrij hoog oplopen. Om vleermuizen tijdens deze hete dagen de keus te geven worden er ook enkele kasten op de noordelijke en oostelijke geveldelen opgehangen. Vanwege de steeds warmer wordende zomers als gevolg van klimaatverandering nemen veldmedewerkers van ECOquickscan steeds vaker op noord gerichte (kleine) verblijfplaatsen waar.

Naast deze platte kasten worden tevens (als 'groene plus'; zie belangenafweging) vier meerlaagse kasten ingebouwd. Deze doen dienst als kraamverblijfplaats, welke in het plangebied momenteel nog niet aangetroffen was.

Door de uitvoering van bovenstaande maatregelen wordt ervoor gezorgd dat zowel tijdelijk als op lange termijn voldoende verblijfplaatsen behouden blijven.

Gunstige staat van instandhouding

De Gewone dwergvleermuis is het de meest algemene vleermuissoort in Nederland met een ruime verspreiding over het gehele land. De aantallen worden geschat op 300.000 tot 600.000 dieren (<http://minlnv.nederlandsesoorten.nl/content/gewone-dwergvleermuis-pipistrellus-pipistrellus>, geraadpleegd mei 2021). De landelijke staat van instandhouding is dan ook goed.

De Gewone dwergvleermuis is tevens de meest voorkomende vleermuissoort in de provincie Groningen. Tijdens diverse onderzoekprojecten die in de provincie Groningen uitgevoerd worden,

komt deze soort in de grootste aantallen voor. De provinciale staat van instandhouding is dan ook goed.

De Ruige dwergvleermuis is in Nederland een algemeen voorkomende soort, waarvan de verspreiding en aantallen stabiel lijken. De aantallen worden in het najaar in de trektijd geschat op 50.000 tot 100.000 dieren. De landelijke staat van instandhouding is dan ook goed (<https://minlnv.nederlandsesoorten.nl/con-tent/ruige-dwergvleermuis-pipistrellus-nathusii>, geraadpleegd mei 2021).

De Ruige dwergvleermuis is ook in de provincie Groningen een algemene soort. Deze soort wordt in Groningen vaker aangetroffen tijdens onderzoeken dan bijvoorbeeld in Drenthe. De ligging van de provincie Groningen ligt voor deze soort optimaal. De trek van vrouwtjes uit de Baltische staten richting hun overwinteringsgebieden ligt gedeelte over deze provincie. De provinciale staat van instandhouding is dan ook goed.

Zoals ook blijkt uit het nader onderzoek is in een ruim gebied onderzoek gedaan. Zowel binnen als buiten het plangebied zijn kleine verblijfplaatsen aangetroffen. Ook zijn diverse vleermuizen foeragerend aangetroffen. Deze vleermuizen hebben hun verblijfplaatsen op een grotere afstand van het plangebied en buiten het onderzoeksgebied. Daarnaast worden tijdelijke kasten opgehangen, zal er gefaseerd gewerkt worden en zullen er permanente verblijfplaatsen worden gecreëerd in het plangebied tijdens de werkzaamheden. Door het wegnemen van de aangetroffen verblijfplaatsen (dat slechts tijdelijk is en te zijner tijd definitief wordt gemitigeerd), wordt de gunstige staat van instandhouding van de Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis binnen het gebied niet beïnvloed.

Door de uitvoering van de eerder genoemde maatregelen en de beschikbare (permanente) alternatieven, inclusief de groene plus (zie belangenafweging) en de reeds gunstige staat van instandhouding van Gewone en Ruige dwergvleermuis, is zeker dat dit project niet zal leiden tot negatieve effecten op de lokale populatie of de staat van instandhouding van de betreffende soort(en).

Eindoordeel ecologische afweging

Met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid zal de voorgestelde manier van werken de negatieve effecten op aangetroffen beschermde soorten voorkomen of tot een voldoende minimum beperken. Gezien bovenstaande is gegarandeerd dat de huidige populatie in stand kan blijven en dat de gunstige staat van instandhouding van Gewone en Ruige dwergvleermuis gewaarborgd blijft.

3.1.2 Belangenafweging

De ontheffing is aangevraagd voor Gewone en Ruige dwergvleermuis in het belang van;

- volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

De Rijksoverheid stimuleert 1,5% energiebesparing per jaar om de uitstoot van CO₂ terug te brengen. Zo maakt de overheid afspraken met de industrie en sectoren, waaronder de huursector. Met de huursector heeft de Rijksoverheid de afspraken vastgelegd in het Convenant Energiebesparing Huursector d.d. 28 juni 2012. Dit convenant is medeondertekend door Aedes, branchevereniging van woningcorporaties waarbij ook Woonzorg Nederland is aangesloten. Op basis van de doelstellingen zoals geformuleerd in dit Convenant beogen Aedes en Woonbond in 2020 ten minste een gemiddelde Energie-Index van 1,25 (gemiddeld energielabel B) te bereiken voor de totale huurwoningenvoorraad van de corporaties. Dat komt overeen met een besparing op het gebouwgebonden energieverbruik van bestaande corporatiewoningen van 33% in de periode 2008 tot en met 2020. Deze ambitie betreft het gebouw- en installatiegebonden energiegebruik voor met name ruimteverwarming, warm tapwater en ventilatie. De renovatie-, verduurzamingsprojecten van Woonzorg Nederland geven invulling aan de doelstelling zoals geformuleerd in het Convenant. Regulier planmatig onderhoud zorgt voor een goede instandhouding van de woningen en daarmee ook van de verblijfplaatsen van de dieren die in de gebouwen verblijven.

De belangen uit de Wet natuurbescherming die aan de renovatie-, verduurzamings- en planmatig onderhoudsprojecten ten grondslag liggen zijn, op grond van het bovenstaande, meerledig:

- volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (artikel 3.8. 5e lid onder b3);
- bescherming van flora en fauna (artikel 3.3, 4e lid onder b4 en artikel 3.8. 5e lid onder b1);
- ruimtelijke inrichting of ontwikkeling, daaronder inbegrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied (artikel 3.10, 2e lid onder a).

In hoofdstuk 2 van het ecologisch werkprotocol zijn bovenstaande belangen voldoende toegelicht. De laatste twee genoemde belangen (bescherming flora en fauna en ruimtelijke inrichting) zijn hier wat betreft het aanvankelijke doel van de geplande werkzaamheden niet aan de orde.

Sociale huisvesting is voor Woonzorg Nederland het hoofddoel van haar organisatie; meer dan 90% van de woningen is een sociale huurwoning. Echter huisvesting gaat niet alleen om het ter beschikking stellen van een betaalbare woning, maar ook een goed onderhouden woning die voldoet aan de eisen van de huidige tijd en dus goed is geïsoleerd en ventileert. Renoveren, verduurzamen en het verrichten van planmatig onderhoud draagt bij aan de sociale doelstelling van een woningbouwvereniging zoals Woonzorg Nederland.

Gelet op de provinciale beleidsnotitie "Beleidsnota Fauna en Flora 2018" stimuleren wij initiatiefnemers om extra maatregelen te nemen om soorten op langere termijn juist te laten profiteren van ruimtelijke ontwikkelingen. Op deze manier kunnen projecten die zouden kunnen leiden tot negatieve effecten voor soorten juist gebruikt worden om de staat van instandhouding van soorten te versterken. In de aanvraag zijn de volgende maatregelen beschreven die leiden tot een 'groene plus':

- De vier meerlaagse kasten is een kwalitatieve plus: het plangebied is niet in gebruik als kraamverblijfplaats en de realisatie van alleen enkellaagse kasten maken dit in de toekomst ook onwaarschijnlijk. Het inbouwen van extra meerlaagse kasten biedt de mogelijkheid voor vleermuizen om het plangebied voor een andere functie te gebruiken dan als zomer- en paarverblijfplaats.

Bovenstaand geldend belang, tezamen met de groene plus, is voldoende om de (tijdelijke) negatieve effecten op de beschermde vleermuizen, die als gevolg van de uitvoering van de voorgenomen activiteit zullen optreden, te rechtvaardigen.

3.1.3 Alternatievenafweging

Renovatie-, verduurzamings- en planmatig onderhoudsprojecten voorzien, zoals ook in paragraaf 1.4 is aangegeven, in het verduurzamen, energiezuiniger maken en goed onderhouden van de woningen van Woonzorg Nederland. De renovatie-, verduurzamings- en planmatig onderhoudsprojecten zijn alleen van toepassing op de woningen in eigendom van Woonzorg Nederland en deze woningen zijn locatie gebonden. Alternatieven zijn dan ook niet aan de orde. In 2018 zijn dat bijvoorbeeld reeds ruim 1.800 wooneenheden die worden aangepakt. De woningen zijn in de huidige staat onvoldoende geïsoleerd (vaak energielabel D of E), waardoor er in de huidige situatie veel energieverlies optreedt. Bovendien is het klimaat in de woning niet altijd optimaal als gevolg van tocht en/of vocht.

Energielabel D geeft aan dat een woning of andersoortig onroerend goedobject gemiddeld energiezuinig is, maar dat er voldoende ruimte is voor verbetering. Energielabel E is de eerste van de energie-onzuinige labels. Dit label geeft aan dat het betreffende object in mindere mate energiezuinig is dan vergelijkbare panden met energielabels A t/m D en er veel mogelijkheden zijn om het object energie zuiniger te maken.

Wanneer renovatie (verduurzamen) van de woningen niet wordt uitgevoerd, zullen de woningen op termijn onbewoonbaar worden wat uiteindelijk zal leiden tot sloop van de woningen. Bij sloop zullen vaste rust- en verblijfplaatsen van veel voorkomende soorten in het stedelijk gebied, zoals vleermuizen, gierzwaluw en huismus, definitief verloren gaan. Bij het verduurzamen van de woningen zullen deze vaste rust- en verblijfplaatsen, indien niet buiten kwetsbare periodes kan worden gewerkt, slechts kortstondig niet beschikbaar zijn en behouden blijven of worden gemitigeerd. Een ander

voordeel van het behoud van de woningen is dat het, vaak volwassen, groen in tuinen en de wijk behouden blijft en daarmee het leefgebied van de soort niet wordt aangetast.

Wanneer de werkzaamheden zoals het planmatig onderhoud aan de woningen niet wordt uitgevoerd, zullen de woningen op termijn onbewoonbaar worden wat uiteindelijk zal leiden tot sloop van de woningen. Bij sloop zullen vaste rust- en verblijfplaatsen van veel voorkomende soorten in het stedelijk gebied zoals vleermuizen, gierzwaluw en huismus definitief verloren gaan. Bij het verduurzamen van de woningen zullen deze vaste rust- en verblijfplaatsen, indien niet buiten kwetsbare periodes kan worden gewerkt, slechts kortstondig niet beschikbaar zijn en behouden blijven of worden gemitigeerd. Een ander voordeel van het behoud van de woningen is dat het, vaak volwassen, groen in tuinen en de wijk behouden blijft en daarmee het leefgebied van de soort niet wordt aangetast.

Gezien bovenstaande is voldoende aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is die een minder ecologisch negatief effect heeft op de aanwezige beschermde Gewone en Ruige dwergvleermuis. In deze situatie wordt met de gekozen locatie, planning, werkwijze en inrichting schade aan de aanwezige beschermde Gewone en Ruige dwergvleermuis voorkomen of zoveel mogelijk beperkt.

4 Conclusie

Op basis van de ingediende aanvraag blijkt dat de alternatievenafweging voor deze activiteit in dit plangebied voldoende is onderbouwd en het belang van de activiteit voldoende is aangetoond. Met de maatregelen zoals uitgewerkt in de voorschriften wordt het effect als gevolg van de geplande activiteit in het plangebied voldoende beperkt en blijft de gunstige staat van instandhouding van Gewone en Ruige dwergvleermuis gewaarborgd.

4.1 Eindconclusie

Om de activiteit uit te voeren is een ontheffing nodig van verbodsbepalingen zoals in de volgende tabel is weergegeven.

Omdat geen afbreuk gedaan wordt aan het streven de soorten in een gunstige staat van instandhouding te brengen of te houden, is de aanvraag voor ontheffing:

voor de volgende soort	voor artikel 3.5, lid 2 en 4 ¹
Gewone dwergvleermuis <i>(Pipistrellus pipistrellus)</i>	toegekend
Ruige dwergvleermuis <i>(Pipistrellus nathusii)</i>	toegekend

¹Het betreft de verbodsbepalingen:

lid 2, opzettelijk verstoren;

lid 4, beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen;

Daarom verlenen wij, Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen, een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming. Dit besluit geeft ontheffing voor de soorten en verbodsbepalingen zoals is weergegeven in bovenstaande tabel. De activiteit kan daarmee in het omschreven plangebied binnen de ontheffingperiode en met inachtneming van de voorschriften gerealiseerd worden.

Bijlage 1. Wettelijk kader

Artikel 1.11 Wnb Zorgplicht

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Artikel 3.5 Wnb

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Artikel 3.6 Wnb

1. Het is verboden dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, bijlage I of II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, onder zich te hebben voor verkoop, te vervoeren voor verkoop, te verhandelen, te ruilen of te koop of te ruil aan te bieden.
2. Het is verboden, anders dan voor verkoop, dieren of planten als bedoeld in het eerste lid onder zich te hebben of te vervoeren.
3. De verboden, bedoeld in het eerste en tweede lid, zijn niet van toepassing ingeval de in dat lid bedoelde dieren en planten aantoonbaar zijn gefokt of gekweekt.

Artikel 3.8 Wnb

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in de artikelen 3.5 en 3.6, tweede lid, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in de artikelen 3.5 en 3.6, tweede lid, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
3. Onze Minister kan ontheffing of vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, of van regels gesteld krachtens artikel 3.7, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
4. Bij de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 3.7, eerste lid, kan worden bepaald dat gedeputeerde staten ontheffing kunnen verlenen, of dat provinciale staten bij verordening vrijstelling kunnen verlenen, van bij de maatregel aangewezen regels.
5. Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b. zij is nodig:
 - 1°. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - 2°. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - 3°. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
 - 4°. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
 - 5°. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
- c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Artikel 5.3 Wnb

- 1. Aan een vrijstelling, vergunning of ontheffing kunnen voorschriften worden verbonden.
- 2. Een vrijstelling, vergunning of ontheffing kan onder beperkingen worden verleend.
- 3. Vrijstellingen, vergunningen en ontheffingen kunnen aan een geldigheidsduur worden gebonden.
- 4. Het is verboden te handelen in strijd met de bij een vergunning of ontheffing gestelde voorschriften.

Loket	
Wettelijk domein	Wet natuurbescherming, soorten
Gebieden	Niet gebiedsgebonden
Ontheffing	Eenmalig
Dossiernummer KIWI	K31916
Documentnummer KIWI	2022-009466
Zaaknummer Squit	GR-VERG-2021-000808

Contactpersoon	
Bedrijfsnaam	
Contactpersoon	
Adres	
Postcode en woonplaats	
Telefoonnummer vast	
Telefoonnummer mobiel	
Emailadres	

Gegevens project	
Projectnaam	
Locatie werkzaamheden	
Startdatum werkzaamheden	
Einddatum werkzaamheden	
Overzicht planning werkzaamheden	

Versturen aan
<p>Dit formulier dient zodra de aanvang van het werk bekend is per mail te worden ingediend bij de provincie Groningen, maar minimaal 7 dagen van te voren, naar loketVTH@provinciegroningen.nl onder vermelding van; 'Meldingsformulier Wnb soorten Start werkzaamheden Zonneflat te Hoogezand (K31916)'</p>